

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 16. 5. 2024 o dovolání, která podali obvinění [jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec], trvale bytem [adresa], t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Vazební věznici Praha-Ruzyně, a Mgr. [jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec], trvale bytem [adresa], t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Jirice, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 5. 2023, č. j. 9 To 12/2023-9509, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 63 T 3/2021,

takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněných odmítají.

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze (dále též, „soud prvního stupně“ nebo jen, „soud“) ze dne 30. 9. 2022, č. j. 63 T 3/2021-8960, byli obvinění [jméno] [příjmení] a Mgr. [jméno] [příjmení] (dále, „obvinění“, příp., „dovolatelé“) uznáni vinnými pod bodem 1) zvláště závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, jehož se podle skutkových zjištění uvedeného soudu dopustili tím, že

v úmyslu obohatit se, po předchozí vzájemné dohodě, vylákali od poškozené [příjmení] [příjmení], narozené 19. 8. 1929, občanky Italské republiky, bytem [adresa], [ulice] republika (dále jen, „poškozená [příjmení]“), částku ve výši 3 178 303,16 €,

když nejprve obžalovaný [jméno] [příjmení] jako ředitel privátního bankovníctví Raiffeisenbank a.s., IČ 49240901, sídlem [adresa] (dále jen, „Raiffeisenbank“), s poškozenou [příjmení] v průběhu září 2014 korespondenčně sjednal založení jejích bankovních účtů u Raiffeisenbank a připravil pokyny k převodu veškerých

jejích aktiv z HSBC [příjmení] [příjmení] [jméno] na tyto účty, který se následně postupně realizoval bezhotovostními převody finančních prostředků a likvidací cenných papírů,

zatímco obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] jako advokát, pod legendou nákupu společnosti pro svého klienta, pro účely následného odčerpání finančních prostředků poškozené [příjmení], prostřednictvím společnosti Pa & Hil Inc., sídlem [adresa], USA, zastoupené [jméno] [příjmení], narozeným 14. 6. 1978, zajistil převod 99 % podílu v offshorové společnosti HAUZ INTERNATIONAL LIMITED, IČ 2025566, sídlem [adresa], 178 Gloucester Road, Wanchai, Hongkong (dále jen, „HAUZ“) nejprve dne

13. 1. 2015 na obžalovaného [jméno] [příjmení] a následně dne 12. 2. 2015 na sebe, čímž se stal jejím jediným skutečným vlastníkem,

a obžalovaný [jméno] [příjmení] dvakrát osobně navštívil poškozenou [příjmení] v jejím bydlišti v San Benedetto del Tronto, a to nejprve dne 29. 1. 2015, kdy se seznámil s jejími osobními poměry, a následně dne 18. 2. 2015, kdy však cíleně na schůzku přišel dříve, aby s poškozenou jednal o samotě, přičemž využil jejího vysokého věku, zdravotního stavu a skutečnosti, že poškozená pro jazykovou bariéru nemůže porozumět obsahu podepsovaných listin, a nechal ji podepsat mimo jiné i nevyplněné formuláře zahraničních platebních příkazů,

a následně dne 16. 3. 2015 obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] jako skutečný vlastník společnosti HAUZ, současně zplnomocněný k zastupování společnosti v plném rozsahu, založil bankovní účet společnosti HAUZ u ABC Banking Corporation LTD, sídlem v [příjmení] [jméno], Republika Mauricius (dále jen, „ABC“) IBAN: [bankovní účet], jehož byl jediným disponentem,

a poté, co byla většina finančních prostředků poškozené [příjmení] převedena ze švýcarské HSBC [příjmení] [příjmení] [jméno] na její účty v Raiffeisenbank, obžalovaný [jméno] [příjmení] do poškozenou dříve podepsaných zahraničních platebních příkazů dlel sám doplnit a dlel nechal doplnit údaje k provedení plateb z účtů poškozené [příjmení] u Raiffeisenbank na účet společnosti HAUZ

IBAN: [bankovní účet] u banky ABC, ovládaný obžalovaným [příjmení] [jméno] [příjmení], a tyto žádal příslušným pracovníkům v Raiffeisenbank ke zpracování, a na jejich základě byla z účtu poškozené [příjmení] v Raiffeisenbank č. [bankovní účet] bez jejího vědomí a souhlasu dne 17. 4. 2015 na účet společnosti HAUZ odeslána nejprve platba ve výši 2 885 000 €, a po připsání zbylých finančních prostředků poškozené [příjmení] pocházejících z jejich aktiv u HSBC [příjmení] [příjmení] [jméno] na její účty v Raiffeisenbank pak byla stejně odčerpána zbyvající částka dalšími dvěma platbami ze dne 24. 6. 2015, a to z účtu č. [bankovní účet] částka 257 103,16 € a z účtu č. [bankovní účet] částka 36 200 €,

tedy oba obžalovaní, zneužívají svých odborných znalostí a povolení, společně výše popsáním jednáním způsobili poškozené [příjmení] škodu v celkové výši 3 178 303,16 € (dle kurzu ČNB k 24. 6. 2015 při 27, 205 Kč odpovídající částce 86 465 737 Kč).

2. Obvinění byli za tento trestný čin odsouzeni podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání šesti roků, pro jehož výkon byli podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazeni do věznice s ostrahou. Dále jim byl podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku uložen peněžitý trest, a to obviněnému [příjmení] ve výměře 625 denních sazeb, se stanovenou denní sazbou 40 000 Kč, tedy celkem 25 000 000 Kč a obviněnému [příjmení] [příjmení] ve výměře 625 denních sazeb, se stanovenou denní sazbou 16 000 Kč, tedy celkem 10 000 000 Kč. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku jim byl uložen trest zákazu činnosti, a to ve vztahu k obviněnému [příjmení] spočívající ve výkonu povolání v bankovníctví na dobu deseti let a obviněnému [příjmení] [příjmení] spočívající ve výkonu advokacie na dobu deseti let.

3. O odvoláních obviněných, spoluobviněné [jméno] [příjmení] a poškozené proti tomuto rozsudku rozhodl Vrchní soud v Praze (dále jen, „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 24. 5. 2023, č. j. 9 To 12/2023-9509, jímž z podnětu odvolání obviněných [příjmení] a Mgr. [příjmení] podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil pouze ohledně nich ve výrocích o uložených trestech. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že při nezměněných výrocích o vině zvláště závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku a náhradě

škody, obviněné odsoudil podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání šesti roků, pro jehož výkon je podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Dále jim podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku uložil peněžitý trest, a to obviněnému [příjmení] ve výměře 500 denních sazeb, se stanovenou denní sazbou 40 000 Kč, tedy celkem 20 000 000 Kč a obviněnému [příjmení] [příjmení] ve výměře 500 denních sazeb, se stanovenou denní sazbou 10 000 Kč, tedy celkem 5 000 000 Kč. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku jim uložil trest zákazu činnosti, a to ve vztahu k obviněnému [příjmení] spočívající ve výkonu povolání v bankovníctví na dobu deseti let a obviněnému [příjmení] [příjmení] spočívající ve výkonu advokacie na dobu deseti let. Dále podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání spoluobviněné [příjmení] a poškozené.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení vrchního soudu podali obvinění dovolání. Obviněný [příjmení] tak učinil prostřednictvím svého obhájce doc. JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D. Uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř. Ve vztahu k třetí alternativě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uvádí, že soud prvního stupně neprovedl výslech [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [jméno], [anonymizována dvě slova] a [anonymizována dvě slova], ačkoliv tito mohli podat svědectví důležité pro posouzení věci. Zejména pak svědci [příjmení] a [anonymizováno] by vypovídali ve prospěch obhajoby. Z písemné komunikace se svědkem [příjmení] vyplývá dlouhodobé zapojení obviněného [příjmení] [příjmení] do předmětné mezinárodní investiční operace, což vyvrací závěr soudů o tom, že neexistovalo přímé spojení mezi ním a svědky [příjmení], [anonymizováno] a poškozenou. Soud nevyslechl poškozenou, protože by tak mohl být vyvrácen jeho závěr, že v únoru 2015, kdy se s poškozenou dovolatel naposledy setkal, byla ještě zcela duševně v pořádku a nebyla nezpůsobilá chápat smysl provedených finančních transakcí. Z výpovědi svědků [příjmení] a [anonymizováno] vyplynulo, že v létě 2015 poškozenou navštívili švýcarští bankéři ([anonymizováno] a [anonymizováno]). Soud neprovedl důkaz písemnou informací o údajích pana [příjmení] a paní [příjmení], ačkoliv svědka [příjmení] vyzval, aby mu ji zaslal. Přípis svědka [příjmení] dokonce deformoval, neboť vynechal první stránku tohoto dokumentu, na níž se nachází údaje potenciálních svědků. Obviněný dále specifikuje řadu důkazů, které podle něj měly být provedeny. Jedná se o znalecké zkoumání z oboru písmoznalectví k posouzení pravosti podpisů dovolatele na dokumentaci vztahující se ke společnosti HAUZ, emailovou komunikaci svědků [příjmení], [anonymizováno] a [anonymizováno] a spisy z jiných soudních řízení. Odvolací soud o důkazních návrzích obhajoby nerozhodl. Neučinil tak ani soud prvního stupně, přičemž důkazní návrhy obviněného nejsou ani zaznamenány v protokolech o hlavním líčení. Nelze přitom tvrdit jejich nadbytečnost, jak to činí odvolací soud, když mezi důkazy v předmětné věci existují rozpory. Hodnocení důkazů je tudíž nepřezkoumatelné, nebyly dodrženy nároky na odůvodnění rozhodnutí o důkazních návrzích, a bylo porušeno právo obviněného na spravedlivý proces i jeho právo na obhajobu.

5. K první alternativě zmíněného dovolacího důvodu podotýká, že podle záznamu telefonického rozhovoru mezi svědkem [příjmení] a vyšetřovacím týmem [jméno] & [příjmení], [příjmení] [jméno] uvedl, že poškozená miní investovat v zahraničí do nemovitostí, ačkoliv podle odvolacího soudu nic takového nechtěla ona ani jmenovaný svědek. V rámci zmíněného záznamu rozhovoru [příjmení] [jméno] vyvrací, že by mu dovolatel nabízel 1 mil. Eur za to, že přestane vytvářet problémy. Podle závěru soudu vycházejícího z výpovědi svědka [příjmení], jenž nebyl přímým svědkem, tomu tak ovšem bylo. Závěrům o blízkém vztahu mezi dovolatelem odporuje předložená emailová komunikace mezi dovolatelem a advokátní kanceláří obviněného [příjmení] [příjmení]. To potvrzuje i svědek [příjmení], který dodal, že o navázání kontaktu měl zájem zejména Mgr. [příjmení].

6. Svědkyně [příjmení] vypověděla, že duševní potíže začala poškozená mít až od konce února 2015. Svědkyně [příjmení] a [příjmení] [příjmení] vypověděly, že psychologický stav poškozené neumožňoval rozhodování o investičních záležitostech až od poloviny roku 2015. Svědek [příjmení] nemohl hodnotit duševní stav poškozené v roce 2015, neboť s ní nebyl v přímém kontaktu, v němž mu zamezoval [příjmení] [jméno]. Soud prvního stupně v tomto směru účelově přetvořil výpověď svědka [příjmení]. Ačkoliv deformaci důkazů dovolatel namítal v odvolacím řízení, soud druhého stupně přijal zjištění soudu prvního stupně o zdravotním stavu poškozené, aniž by tento svůj postup náležitě zdůvodnil. Z rozhodnutí soudů obou stupňů nejsou rozpoznatelné jejich úvahy při hodnocení důkazů. Kupříkladu výpověď svědka [příjmení] je v rozporu s tou podanou svědkyní [příjmení] [příjmení] a obviněného, přičemž soud bez dalšího upřednostnil výpověď svědka [příjmení], ačkoliv tento svědek pouze reprodukoval informace od jeho kamaráda svědka [příjmení], čímž došlo k porušení zásady bezprostřednosti. Z důkazů nevyplývá, že by došlo ke spolupachatelství mezi dovolatelem a obviněným [příjmení] [příjmení].

7. Dále namítá, že mu byl uložen exemplární trest porušující zákaz ukládání krutých a nepřiměřených trestů, přičemž nebyla zohledněna povaha a závažnost činu včetně poměrů obviněného. Bylo tak zasaženo jeho ústavní právo na majetek ve smyslu čl. 11 odst. 1 Listiny a došlo k uložení krutého či nepřiměřeného trestu v rozporu s čl. 7 odst. 2 Listiny. Nedošlo k zohlednění dosavadního řádného života dovolatele ani to, že od spáchání činu uplynulo více než 7 let a na rozdíl od obviněného [příjmení] [příjmení] netajil svoje skutečné příjmy a majetek. Rovněž nebylo soudy přihlédnuto k tomu, že obviněný neměl z trestného činu žádný majetkový prospěch. Přitěžující okolnosti byly ze strany soudů hodnoceny nesprávně. Peněžitý trest je excesivní, neboť při jeho uložení nebylo zohledněno, že obviněný v nadcházejících letech nebude mít žádné příjmy, když bude vykonávat trest odnětí svobody, přičemž i v době rozhodování soudů měl obviněný příjmy asi 80 tis. Kč měsíčně. Soud prvního stupně ovšem vycházel z příjmů dovolatele v době spáchání činu, tedy před více než osmi lety. Pro uložení peněžitého trestu je nepřipustný argument majetkem rodičů obviněného, který tito nabyli několik let před vynesením rozsudku soudu, a to navíc nikoliv přímo od dovolatele. Sám soud prvního stupně potvrdil, že obviněný si na svůj majetek vydělával legálně. Skutečnost, že dovolateli byl uložený exemplární trest je podložena i skutečností, že peněžitý trest mu uložený je nejvyšší v historii českého soudnictví.

8. Závěrem svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil jak dovoláním napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 5. 2023, č. j. 9 To 12/2023-9509, tak rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2022, č. j. 63 T 3/2021-8960, a také všechna další rozhodnutí na tyto rozsudky navazující a přikázal Městskému soudu v Praze věc znovu projednat a rozhodnout.

9. Obviněný [příjmení] [příjmení] podal dovolání prostřednictvím svého obhájce Mgr. [jméno] [příjmení], Ph.D., a opřel ho o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř.

10. Namítá, že skutek popsáný ve výroku rozsudku soudu prvního stupně nenaplňuje ve vztahu k němu znaky žádného trestného činu. Vyplývá z něj, že to byl pouze obviněný [příjmení], kdo uváděl poškozenou v omyl. Dále z něj není patrné, že se měl obohatit a v jaké výši. Ke způsobení škody velkého rozsahu mělo dojít odesláním příslušné částky z účtu Raiffeisenbank na účet spol. HAUZ, což rovněž realizoval obviněný [příjmení]. Ze strany dovolatele tak nebyl naplněn objektivní znak spolupachatelství spočívající v alespoň dílčím společném jednání, ani jeho subjektivní znak spočívající ve společném úmyslu spáchat trestný čin. Z hlediska úmyslu nelze z popisu skutku zjistit, že by vůbec měl povědomí o tom, co se v Itálii nebo později v Raiffeisenbank dělo. Soud prvního stupně oproti obžalobě do popisu skutku ve vztahu k němu zařadil jednání spočívající v nákupu podílu ve spol. HAUZ. Je otázkou, zda nebyla porušena totožnost skutku, když bez této části popisu by jeho role byla redukována na pouhé založení bankovního účtu. Vymezení skutku mezi obžalobou a rozsudkem soudu není totožné v jednání ani v následku, a to ani z části. V odsuzujícím rozsudku soudu z něj bylo vypuštěno jednání vedoucí k zastření původu finančních prostředků. Odvolací soud na toto jednání odkazoval v odůvodnění jeho rozsudku,

ačkoliv toto ve skutkové větě nebylo zahrnuto, přičemž by naplňovalo spíše znaky trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti.

11. Obviněný dále poukazuje na to, že žádným důkazem nebyla zpochybněna skutková verze jeho obhajoby, podle níž měl pouze získat spol. HAUZ a zajistit zřízení bankovního účtu. Nebylo nijak prokázáno, že by manipuloval s peněžními prostředky poškozené, přičemž taková jeho činnost není ani součástí skutkové věty. Vzhledem k ustanovení § 6 odst. 3 etického kodexu ani nemohl přezkoumávat pravdivost či úplnost informací poskytnutých obviněným [příjmení] jako jeho klientem, když od něj dostal pokyn k zajištění společnosti HAUZ a zřízení bankovních účtů. Dokazování neposkytuje podklad pro závěr, že by jednal jinak než jako advokát plnící pokyny klienta, o nichž neměl povědomí, že jsou spojeny s trestnou činností. Soudy dovodily předchozí dohodu o páchání trestné činnosti mezi ním a obviněným [příjmení] na základě listin nalezených u svědka [příjmení], ačkoliv tyto s dovolatelem nejsou vůbec spojeny. Tyto listiny neprokazují nic jiného než osobní vztah mezi ním a obviněným [příjmení], který vznikl na základě jejich spolupráce jako advokáta a klienta.

12. Důkazy byly hodnoceny jednostranně v jeho neprospěch a listiny, které by mohly vypovídat v jeho prospěch nebyly prověřovány. V tomto směru odkazuje například na komunikaci pravděpodobně obsaženou v emailu obviněného [příjmení]. Výpověď obviněného [příjmení] je jediný přímý důkaz jej usvědčující, ale je značně pochybná. Jedná se o spolupracujícího obviněného, jehož výpověď by tak měla být podrobena zvlášť důkladnému hodnocení, neboť se jedná o osobu ve výkonu trestu odnětí osoby, která vypovídala pod hrozbou dalšího vysokého trestu odnětí svobody. V tomto směru poukazuje na psychologický experiment, podle jehož výsledků jsou nevinné osoby ochotny přijmout dohodu o vině a trestu ve vyšší míře, pokud jim hrozí přísnější trest. Podle dovolatele je motivace vinného člověka přiznat se a svalit vinu na nevinného zajisté daleko vyšší. Výpověď obviněného [příjmení] je pouze jeho tvrzením zcela nepodloženým jakýmkoliv důkazy. Navíc i po zahájení trestního stíhání obviněný [příjmení] požadoval po advokátní kanceláři dovolatele právní služby, což by nepožadoval, kdyby údaje jím podané o dovolateli, byly pravdivé.

13. Státní zástupce byl v řízení před soudem pasivní a soud sám navrhoval a prováděl důkazy, jejichž provedení nebylo požadováno obžalobou. Tím porušil zásadu objasňování okolností svědčících jak ve prospěch, tak v neprospěch obviněného (§ 2 odst. 5 tr. ř.).

14. Podle dovolatele je jemu uložený trest v rozporu se zásadou proporcionality. Obviněnému je 46 let, má vyživovací povinnost vůči dvěma nezletilým dětem a nemocné matce, přičemž sám dlouhodobě trpí vážnou duševní poruchou. Pokud je mu za této situace uložen trest zákazu činnosti spočívající ve výkonu advokacie po dobu 10 let s tím, že bude další roky ve výkonu trestu odnětí svobody, nelze očekávat, že peněžitý trest v kombinaci s náhradou škody ve výši téměř 43 mil. Kč bude schopen splatit a že tento pro něj nebude likvidační. Podle § 68 odst. 6 tr. zákoníku nelze obviněnému uložit peněžitý trest, který by byl nedobytný, a jedná se tak o trest, který zákon nepřipouští ve smyslu § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. Rovněž není na místě, aby mu byl uložen trest odnětí svobody ve stejné výši jako obviněnému [příjmení], když se na spáchání trestného činu podílel nepoměrně méně.

15. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil odsuzující rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 5. 2023, č. j. 9 To 12/2023-9509, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně uvádí, že ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. pro případ jiného rozhodnutí Nejvyššího soudu nesouhlasí s projednáním jeho dovolání v neveřejném zasedání.

16. Nejvyšší státní zástupce se k dovoláním obviněných vyjádřil prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství (dále, „státní zástupce“), který ve vztahu námitkám uplatněným pod první variantou dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uvedl, že k tomuto lze uplatňovat výhrady směřující proti rozporům pojmům se k rozhodným skutkovým

zjištěním, nikoliv k rozporům nepodstatným z hlediska naplnění znaků aplikované skutkové podstaty. Pod daným dovolacím důvodem nelze úspěšně uplatnit ani námitku nevěrohodnosti jednotlivého důkazu (výpovědi legalizátora [jméno] [příjmení]) jen proto, že se jedná o důkaz usvědčující.

17. K námitkám obviněného [příjmení] týkajících se kvality odůvodnění rozsudku soudu státní zástupce uvádí, že soud prvního stupně poskytl vyčerpávající odůvodnění, z něhož jednoznačně vyplývá vztah mezi hodnocením důkazů, skutkovými zjištěními a navazujícími právními závěry. Naopak obviněný [příjmení] neustále měnil obsah svých vysvětlení s ohledem na vyvíjející se důkazní situaci, což mu z hlediska věrohodnosti neprospívalo. Odvolací soud přijal závěry soudu prvního stupně, přičemž nelze tvrdit, že by došlo k porušení základních práv obviněného, když podrobně nereagoval na každou jeho dílčí námitku. I podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva je v zásadě přípustné, aby odvolací soud pojal odůvodnění svého rozhodnutí stručně, a to tak, že přejme odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně. Navíc v předmětné věci odvolací soud podrobně reagoval na před ním vznesené námitky. Jak vyplývá z adekvátních odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů, hodnocení důkazů v projednávané věci nevykazuje žádné znaky vybočení ze zásady volného hodnocení důkazů.

18. Ke skutkovým námitkám obviněného [příjmení] státní zástupce uvádí, že skrze ně vytrhává jednotlivá zjištění z jejich kontextu, aniž by zohledňoval obsah dalších důkazů. Uvedené se vztahuje k výhradám dovolatele týkajícím se psychického a fyzického stavu poškozené, logiky a úplnosti výpovědi svědků [příjmení] a Imbrescii či zájmu svědka [příjmení] o to, aby se peněžní prostředky poškozené dostaly do Itálie, s čímž bylo jednání obviněného zcela v rozporu. Poznámka o telefonátu mezi svědkem [příjmení] a vyšetřovacím týmem [jméno] & [příjmení] je natolik marginální, že nelze hovořit o zjevném rozporu stran skutečností rozhodných pro naplnění znaků trestného činu. Obviněný vůbec neuvádí, proč by soudy neměly vycházet z výpovědi svědků [příjmení] či [příjmení], kteří byli ve věci zaangažováni. O podvodném úmyslu dovolatele svědčí zjevná falza vyhotovených listin. Jedná se o dopis adresovaný obviněnému, který byl datován či antidatován dnem 24. 9. 2014, dopis s datem 29. 1. 2015, či dopisy, v nichž má poškozená sdělovat svoji neschopnost dostát závazkům.

19. Ohledně existence vzájemné dohody mezi obviněnými a jejich společného záměru oba argumentují tím, že každý z nich byl vmanipulován do komplotu zbývajících obviněných, ačkoliv tato jejich obhajoba byla provedeným dokazováním vyvrácena. Nelze tak vůbec uvažovat o aplikaci zásady in dubio pro reo. Jejich dohoda nemusela být formalizovaná a k odsouzení pro spolupachatelství trestného činu není ani nutné, aby byl dokazováním přesně určen okamžik, kdy k ní došlo. Je jednoznačné, že k domluvě obviněných včetně rozdělení úloh mezi nimi muselo dojít ještě před tím, než obviněný [příjmení] při osobním setkání v Itálii uvedl poškozenou v omyl. Vzhledem k okolnostem nelze tvrdit, že by obviněný [příjmení] [příjmení] plnil pouze úlohu advokáta druhého dovolatele. Z hlediska posouzení spolupachatelství soudy vycházely ze zjištění o způsobu jednání obviněných, vzájemné souvislosti takových jednání a provázanosti jejich dílčích kroků. Dále zohlednily časové souvislosti těchto jednání a věnovaly se úvahám o jejich možném logicky obhajitelném účelu. Státní zástupce dále odkazuje na podrobné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, a to zejména na z něj vyplývající poznatky o rozdělení úloh obviněných, současné zakomponování zahraniční obchodní společnosti jako článku sloužícího k zajištění prvotního úkrytu podvodně vylákaných finančních prostředků, účelové založení bankovního účtu této zahraniční společnosti, ponechání si dispozičních oprávnění k tomuto účtu obviněným [příjmení] [příjmení], přestože podíly ve společnosti byly převedeny na další osoby, jež byly v postavení tzv. bílých koní, zapojení dalších osob do jednání, jež spojují činnost obviněných ([příjmení], [příjmení]), vytváření a následné předkládání konspiračních listin, jež mají vést k vyvrácení podezření atd. Dále odkazuje na listinné důkazy zajištěné při prohlídce kanceláří spol. BEZ H2O s.r.o. užívaných také [jméno] [příjmení].

20. Pokud obviněný [příjmení] namítá, že došlo k tzv. opomenutí důkazů, pak nesprávně za potenciálně opomenuté důkazy považuje i ty, jejichž provedení nenavrhoval, ale podle jeho názoru měly být provedeny, či důkazy soudem avizované, ale nakonec neprovedené. Z jeho dovolání nelze ani identifikovat, jaké přesně důkazy má na mysli. Opomenutým důkazem však nemůže být důkaz, jehož provedení nebylo ani navrhováno, a tudíž soudu nevznikla povinnost se s takovým důkazním návrhem procesně vypořádat. Pokud uvádí, že jeho důkazní návrhy nejsou zaznamenány v protokolech o hlavním líčení ani v rozsudku, pak je tato poznámka v rozporu s tím, jak pečlivě bylo vypracováno odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, který zároveň poznamenal, že z jeho strany došlo k výslovnému dotazu, zda mají strany návrhy na doplnění dokazování před jeho skončením. Ani v odvolacím řízení obviněný netrval na provedení dalších důkazů. Pokud se soud v bodě 43. jeho rozsudku vyjadřoval k důkazům, které nebyly provedeny, pak ke každému z nich vyložil, proč jej považuje za nadbytečný. Důkazy, o nichž se obviněný [příjmení] zmiňuje, nejenže s největší pravděpodobností nebyly dovolatelem vůbec navrženy, ale nelze hovořit ani o důkazech podstatných, majících vztah k rozhodným skutkovým zjištěním.

21. K námitce obviněného [příjmení] [příjmení] o tom, že nedošlo k naplnění znaků spolupachatelství trestného činu podvodu, státní zástupce poskytuje teoretický výklad a uzavírá, že jmenovaný svým aktivním jednáním přispěl ke způsobení škody na cizím majetku, bez ohledu na to, zda obohatil sebe nebo jiného. Učinil tak zajištěním odkupu podílu ve spol. HAUZ, která měla být zneužita k odčerpání finančních prostředků poškozené, nejprve na obviněného [příjmení] a následně na obviněného [příjmení] [příjmení]. Dále založením bankovního účtu této společnosti u ABC Banking Corporation LTD na Mauriciu. Na tom, že se spolupodílel na naplnění znaků trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku nic nemění, že k tomu, aby tyto složky trestného činu došly svého naplnění, musel svým jednáním spolupůsobit i spolupachatel [příjmení], jenž zajistil převod finančních prostředků poškozené na předmětný bankovní účet v zahraničí ovládaný právě dovolatelem.

Chybný není ani závěr, že se Mgr. [příjmení] sám obohatil, pokud peněžní prostředky obdržela spol. HAUZ, která byla pouze článkem nutným ke spáchání trestného činu, a jejímž byl dovolatel jediným společníkem. Rovněž nelze souhlasit s tvrzením, že by nebyla dodržena totožnost skutku, jelikož mezi obžalobou a odsuzujícím rozsudkem došlo k částečnému zachování totožnosti jednání a ke stejnému následku.

22. Námitkám obviněného [příjmení] k uloženým trestům nelze přisvědčit. Soudy vycházely ze zákonných kritérií pro ukládání trestů a svá rozhodnutí v tomto směru náležitě odůvodnily. Byl zohledněn dosavadní řádný život obviněného i doba, která uplynula od skutku. V této věci byla délka řízení úměrná jejím okolnostem, zejména pak složitosti dokazování spojeného s mezinárodním prvkem, který byl obviněnými zakomponován do jimi páchané trestné činnosti. Svoji námitku o chybném posouzení přitěžujících okolností ze strany soudů dovolatel nijak nerozvíjí. Podle státního zástupce se soudy v tomto ohledu nedopustily pochybení. Není důvod, aby bylo nějak zásadně zohledněno, že obviněný [příjmení] na rozdíl od obviněného [příjmení] [příjmení] netajil svoje příjmy a majetky. Lze poznamenat, že soudy disponují mechanismy ke zjišťování osobních a majetkových poměrů obviněných pro účel jejich majetkového postihu, i když tito neposkytnou součinnost. Stran uloženého trestu odnětí svobody nelze hovořit o jeho exemplárnosti ani ve vztahu k jednomu dovolateli, když i přes všechny přitěžující okolnosti byl tento vyměřen ve spodní pětině zákonné trestní sazby. Ohledně odůvodnění výroku o trestu obviněného [příjmení] [příjmení] státní zástupce odkazuje na bod 536. rozsudku soudu. [příjmení] obviněného [příjmení] [příjmení] byla při páchání činu nezastupitelná, přičemž i ve vztahu k němu soud zohlednil řadu přitěžujících okolností a není proto důvod, proč by mu nemohl být uložen trest odnětí svobody ve stejné výměře jako obviněnému [příjmení].

23. Ohledně uložených peněžitých trestů lze uvést, že výhrady obviněného [příjmení] nesměřují k jeho neschopnosti jej splatit ve smyslu zákazu uložení nedobytného peněžitého trestu podle § 68 odst. 6 tr. zákoníku. Hovoří pouze o nepřiměřenosti tohoto trestu, což však není výtku podřaditelná

pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. Oběma obviněným byl peněžitý trest uložen za respektování relevantních zákonných kritérií, ve výměrách předpokládaných zákonem. U obviněného [příjmení] došlo k velmi dobrému zmapování jeho zcela nadstandardních majetkových poměrů, ve srovnání, s nimiž a za zohlednění všech přitěžujících okolností a závažnosti jeho činu nelze výši jemu uloženého peněžitého trestu považovat za excesivní. V případě obviněného [příjmení] [příjmení] zase nebyly zjištěny skutečnosti svědčící o jeho neschopnosti zaplatit jemu uložený peněžitý trest. Jeho poznatek o tom, že musí zároveň nahradit škodu je zcela nepřipadný. Dovolatelem zmiňovaná vyživovací povinnost vůči dvěma dětem není relevantní, když je zajištěna jejich matkou, která je úspěšnou advokátkou. Pokud jde o matku obviněného, tak k jeho tvrzení, že je nemocná a musí se o ni starat není k dispozici dostatek informací. Výše peněžitého trestu uloženého obviněnému [příjmení] [příjmení] byla stanovena odhadem podle § 68 odst. 4 tr. zákoníku a nevykazovala znaky libovůle, neboť se jednalo o odhad přiléhavě založený na provedeném dokazování k jeho osobním a majetkovým poměrům.

24. Další námitky obviněného [příjmení] [příjmení] směřující proti kvalitě přípravného řízení, činnosti intervenujícího státního zástupce před soudem a zpochybňování důvěryhodnosti spoluobviněného [příjmení], nelze podřadit pod žádný důvod dovolání.

25. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podaná dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněná a učinil tak v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.

Současně podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. vyjádřil souhlas s tím, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání učinil i jiné než navrhované rozhodnutí.

26. Obvinění zaslali prostřednictvím svých obhájců k vyjádření státního zástupce repliky. Podle obviněného [příjmení] státní zástupce pouze opakuje závěry soudů, jež nekriticky přebírá, aniž by přistoupil k vlastní argumentaci. Dále nesouhlasí s tím, že by měnil svoji výpověď na základě vyvíjející se důkazní situace. Jeho obhajoba byla konzistentní v rámci celého řízení. Dokonce významně přispíval k objasnění skutkového stavu a poukazoval na zapojení svědků [příjmení] a [příjmení] do trestné činnosti Mgr. [příjmení], což soudy povrchně přešly s tím, že to nic nemění na jeho trestné činnosti. Státní zástupce proti obviněnému nepřijatelně používá skutečnost, že uhradil celý peněžitý trest i celou náhradu škody. Obviněný namítané extrémní rozpory neformuloval toliko obecně. V návaznosti na toto tvrzení částečně zopakoval svoji argumentaci vztahující se k psychickému stavu poškozené, obsahu výpovědi svědků [příjmení], [anonymizováno], [příjmení], [anonymizováno], [příjmení] [příjmení] a okolnostem vázaným k [příjmení] [jméno]. Dále vytýká soudům opomenutí některých důkazů a dodává, že jejich provedení navrhoval, aniž by se jím soudy zabývaly. Na své dovolací argumentaci setrval i v případě výhrad k uloženým trestům. Pokud jde o peněžitý trest, tak tvrdí, že dobytost tohoto trestu nutně neznamená jeho přiměřenost a spravedlivost a skutečnost, že netajil svoje majetkové poměry má význam z hlediska dvou kritérií uvedených v § 39 odst. 1 tr. zákoníku (dosavadního způsobu života a chování po činu). Podle obviněného je jemu uložený peněžitý trest ve srovnání s jinými případy v ČR exemplární.

27. Obviněný [příjmení] [příjmení] ve svojí replice vytýká státnímu zástupci, že jeho vyjádření je krajně zjednodušující. Na argumenty polemizující s hodnocením důkazů státní zástupce v podstatě vůbec nereagoval. Z jeho vyjádření není zřejmé, o jaké důkazy opírá svoje závěry, přičemž nepřipustně zužuje rozsah dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a chybně uvádí, že nedůvěryhodnost důkazu nelze považovat za zjevný rozpor. Dále dovolatel shrnuje části jeho dovolací argumentace, na které státní zástupce nereagoval. Pokud jde o uložený peněžitý trest tak mělo dojít k zohlednění vyživovací povinnosti obviněného a nikoliv tvrdit, že o jeho děti se může postarat paní [příjmení]. Stejně tak je relevantní matka dovolatele, která je v jeho péči a již se soudy nezabývaly.

III.

Přípustnost dovolání a obecná východiska rozhodování

28. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci jsou dovolání přípustná, zda byla podána v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podaly osoby oprávněné. Shledal přitom, že dovolání obviněných jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání byla podána osobami oprávněnými (§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.), v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňují i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.

Důvodnost dovolání

29. Obvinění, jak již plyne z výše uvedeného (část II.), svá dovolání založili na tvrzení o naplnění dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř.

30. Pro úplnost se připomíná, že k naplnění obviněným vznesených dovolacích důvodů dochází podle jejich obsahového vymezení tehdy, jestliže

rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy (první a třetí varianta dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.),

rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení (dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.),

obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným (dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř.).

31. Již úvodem Nejvyšší soud uvádí, že argumentace dovolatelů je převážně opakováním již dříve užité a v předchozích stádiích vyvrácené obhajoby, přičemž se svojí povahou nevymyká běžným výhradám odvolacím. V tomto směru Nejvyšší soud připomíná, že na případ, kdy obviněný v dovolání vznáší obsahově shodné námitky s těmi, které byly již uplatněny v řízení před soudem prvního a druhého stupně, pamatuje usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002, podle něhož, opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky uplatněné již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, s kterými se soudy obou stupňů dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.“. Lze zmínit, že pokud dovolatel pouze opakuje již dříve vyvrácenou obhajobu, není úkolem Nejvyššího soudu zcela podrobně rozebírat každou jeho dílčí námitku, ale v zásadě postačí, když převezme odůvodnění rozhodnutí soudu nižšího stupně, resp. na něj odkáže (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2947/08).

IV. / 1. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

32. Pokud jde o dílčí námitky obviněného [příjmení] a částečně i obviněného [příjmení] [příjmení], které jsou formálně podřaditelné pod první variantu předmětného dovolacího důvodu, lze je rozčlenit do několika rovin. Svojí argumentací se snaží vyvolat dojem, že:

a) poškozená, resp. její opatrovník svědek [příjmení], mínili investovat do nemovitostí v zahraničí, a jednání dovolatele tak bylo v souladu s tímto jejich záměrem,

b) poškozená v rozhodné době nebyla duševně nezpůsobilá činit rozhodnutí ohledně jejich peněžních prostředků, nebo to alespoň nebylo prokázáno, což vylučuje, že by ji obviněný uvedl v omyl,

c) mezi dovolatelem a obviněným [příjmení] [příjmení] neexistovala, resp. nebyla prokázána existence dohody či plánu směřující ke spáchání podvodu a provedené důkazy nevypovídají o jejich spolupachatelství.

33. Všechny tyto aspekty obhajoby byly vyvráceny již v předcházející fázi řízení. Soud prvního stupně se námitkám obviněných i hodnocení důkazů obecně věnoval velmi podrobně v bodech 428. – 525. jeho rozsudku. Jeho odkazované úvahy Nejvyšší soud nemínil dopodrobna reprodukovat, zvláště když na ně odkazoval již odvolací soud v jeho rozsudku. Odvolací soud v něm v bodech 52. – 54. mimo jiné uvedl to, že finanční operace provedené dovolatelem nechtěla poškozená ani správce jejího majetku [příjmení] [jméno], neboť skrze ně zcela ztratili kontrolu nad předmětnými peněžními prostředky. Zohlednil i dosavadní povahu nakládání s majetkem ze strany poškozené a skutečnost, že [příjmení] [jméno] (a další osoby blízké poškozené) začal poté, kdy se dozvěděl o podvodném jednání obviněného, podnikat obranné kroky, které měly peněžní prostředky navrátit do dispozice poškozené, resp. správce jejího majetku. Vzhledem k uvedenému na závěru o vině obviněného [příjmení] nic nemění ani jeho poukaz, že i [příjmení] [jméno] měl poškozenou okrádat, neboť, jak podotkl soud prvního stupně, vyvedení finančních prostředků z dispoziční sféry [příjmení] [jméno] rozhodně nebylo v jeho zájmu, pokud by o ně chtěl sám poškozenou připravit (bod 441. jeho rozsudku). Naopak zájem poškozené i [anonymizována dvě slova] bylo dané finance převést do ČR a následně postupně do Itálie, což podporují i výpovědi svědků [příjmení], [příjmení] [příjmení] a [anonymizováno] či částečně svědkyně [příjmení] (viz body 127. – 141.).

34. Na uvedeném nemůže nic změnit ani odkaz obviněného [příjmení] na záznam o telefonickém rozhovoru mezi [příjmení] [jméno] a vyšetřovacím týmem [jméno] & [příjmení] ze dne 29. 10. 2015, podle něž měl [příjmení] [jméno] zmínit, že peníze převedené do [obec] měly být užity na koupi nemovitostí v zahraničí. V první řadě třeba uvést, že [příjmení] [jméno] podle tohoto záznamu hovořil pouze o koupi nemovitostí, nikoliv nemovitostí v zahraničí (viz bod 248. rozsudku soudu prvního stupně, č. l. 94). Dále vhodné zmínit, že daný důkaz vůbec neodporuje závěru soudu, že výsledným zájmem poškozené a výše jmenovaného správce jejího majetku bylo převést peníze do Itálie. Důležitější však je, že zmínka [anonymizována dvě slova], o případném zájmu nakonec investovat do blíže neurčených nemovitostí, v žádném případě neznámá, že ze strany jeho či poškozené existoval záměr nechat vyvést dané peníze zcela mimo jejich dispoziční sféru, ztratit tak nad nimi kontrolu, a to za účelem realizace fingovaných nákupů nemovitostí nebo uzavírání zastíracích smluv o půjčce poškozené neznámým společenstvem, jak je popsáno ve skutku pod bodem 2) výrokové části rozsudku soudu prvního stupně.

35. Obviněný [příjmení] ke shora odkazovanému záznamu o telefonické komunikaci zmiňuje i to, že [příjmení] [jméno] měl popřít, že by mu obviněný [příjmení] nabízel 1 mil. EUR, aby přestal vytvářet obstrukce. Jedná se ovšem o zcela marginální výhradu, neboť ani sám dovolatel neuvádí, v čem by daný poznatek měl být rozhodný pro naplnění znaků trestného činu, jehož spácháním byl uznán vinným. Ani soud prvního stupně otázkou toho, zda [příjmení] [jméno] nabízel peníze či nikoliv, nepřikládal větší význam. Tuto částku pouze okrajově zmínil v souvislosti s jinak více důkazy (byť odvozené povahy) prokázaným výhružným jednáním obviněného vůči [příjmení] [jméno], spočívajícím v naléhání na něj, že když nepřestane vytvářet obstrukce, tak věc nahlásí finančnímu úřadu v Itálii (bod 498. rozsudku soudu). Navíc ani toto zjištění však pohledem dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

nelze označit za rozhodné z hlediska aplikované právní kvalifikace.

36. Pokud je v souvislosti s otázkou, zda poškozená byla uvedena v omyl ohledně charakteru finančních operací, k jejichž realizaci obviněný [příjmení] přistoupil, namítáno, že v rozhodné době neměla být duševně nezpůsobilá je pochopit, pak je na místě odkázat na body 430. – 436. rozsudku soudu prvního stupně. Z nich vyplývá, že závěr o nepříznivém mentálním stavu poškozené soud založil na výpovědích svědka [příjmení] a svědkyně [příjmení] [příjmení], rozhodnutí

opatrovnického soudu v Ascoli Piceno ze dne 17. 10. 2016, neúspěšném pokusu o výslech poškozené a skutečnosti, že poškozená za účelem spravování jejího majetku udělila [příjmení] [jméno] generální plnou moc již počátkem roku 2014. Ačkoliv dovolatel namítá, že neexistují podklady o nepříznivém duševním stavu poškozené v rozhodné době, neboť provedené důkazy mají výpovědní hodnotu až pro dobu po spáchání činu, nelze tomu přisvědčit. Jak zjistil soud prvního stupně, minimálně shora poukázané výpovědi jmenovaných svědků zasazují zhoršující se mentální stav poškozené již do období roku 2004, či let 2007, 2008 a 2014. Zejména pak svědek [příjmení] uvedl, že stav poškozené se zhoršoval od roku 2007 2008, přičemž již v roce 2004 nebyla schopna sama vést účetnictví. Pokud obviněný [příjmení] namítá, že svědek se s poškozenou přímo nestýkal, protože mu v kontaktu s ní zabráňoval [příjmení] [jméno], lze uvést, že svědek vypovídal o zhoršujícím se zdravotním stavu poškozené v době předcházející této aktivitě [anonymizována dvě slova] (roky 2004, 2007 a 2008), v jejímž rámci již nebyla schopna se soustředit déle než 20 vteřin ani sama spravovat svoje finanční záležitosti. Navíc pokud výpověď zmíněného svědka zasahovala do období roku 2015 –2016, v němž se již s poškozenou osobně nestýkal, tak s ní měl alespoň telefonický kontakt, při němž vnímal poškozenou jako zmatenou (body 117. – 121.). Jestliže obviněný zmiňuje výpověď svědkyně [příjmení], pak tato sice uvedla, že duševní stav poškozené se zhoršil v únoru 2015, to ovšem, jak poznamenal i soud prvního stupně, neznamená, že předtím byla mentálně v pořádku a schopná porozumět konceptu následně provedených finančních operací. Zvláště když z výpovědi svědků [příjmení], [příjmení] [příjmení] či skutečnosti udělení generální plné moci [anonymizována dvě slova] ke spravování majetku poškozené, vyplývá poznatek o již dřívejším narušení kognitivních schopností poškozené. Rovněž je na místě podotknout, že s výše uvedenou obhajobou se obdobně vypořádal již odvolací soud v bodech 50. – 52. jeho rozsudku.

37. Nelze souhlasit ani s tvrzením obviněných, že není podložen závěr o jejich vzájemné dohodě směřující ke spáchání trestného činu. Odvolací soud k tomuto v bodě 49. vyložil, že tato je zřejmá z na sebe navazujících úkonů. Obviněný [příjmení], poté co si podvodně opatřil možnost dispozice s peněžními prostředky poškozené, tyto odeslal na čerstvě založený bankovní účet zahraniční společnosti, k němuž měl dispoziční právo obviněný [příjmení] [příjmení]. Ten si totiž opatřil zahraniční společnost HAUZ, přičemž jí založil i zahraniční bankovní účet. Právě na něj nechal obviněný [příjmení] peníze poškozené odeslat. Dostaly se tak do dispozice obviněného [příjmení] [příjmení], který se následně angažoval v činnosti dalších obviněných směřující k legalizaci podvodným způsobem získaných financí. Ze skutkového hlediska lze jednoznačně uzavřít, že mezi obviněnými existovala vyšší úroveň kooperativního společného jednání vedeného úmyslem podvodně odčerpat peněžní prostředky poškozené na bankovní účet zahraniční společnosti, s nímž disponovali. Zmíněná skutková zjištění jsou založena na řadě vzájemně se podporujících důkazů, ať už se jedná o výpověď obviněného [příjmení], listinné důkazy vypovídající o opatření spol. HAUZ a založení jejího účtu obviněným [příjmení] [příjmení], opatřené bankovní informace o pohybu peněžních prostředků, či poznatek soudu o úkrytu důležité dokumentace u svědka [příjmení].

38. Pokud jde o obviněného [příjmení] [příjmení], tak jeho vědomé zapojení do celého podvodného schématu vyplývá také z jeho následné angažovanosti do aktivit majících za účel legalizaci výnosů ze spáchaného podvodu (skutek pod bodem 2)), jak správně podotkl i odvolací soud v bodě 58. jeho rozsudku. Celkové vyznění důkazní situace pak zcela jednoznačně vylučuje jeho tvrzení, že mezi ním a obviněným [příjmení] existoval pouze vztah klienta a advokáta a že mu pouze legálním způsobem poskytoval právní služby.

39. Pokud jde o poznámku obviněného [příjmení], že závěru o jeho bližší spolupráci či vztahu s obviněným [příjmení] [příjmení] odporuje výpověď svědka [příjmení], pak Nejvyšší soud musí uvést, že jmenovaný svědek nevypověděl nic, co by vylučovalo shora popsání skutková zjištění týkající se projednávané trestné činnosti. Pouze hovořil o tom, jak se s obviněnými seznámil či jak se měli tito seznámit mezi sebou (bod 111. rozsudku soudu). Stejně tak snaha obviněného

[příjmení] [příjmení] zpochybnit hodnotu výpovědi spoluobviněného [příjmení] je v podstatě bezobsažná, neboť je založena jen na obecném tvrzení, že se jedná o spolupracujícího obviněného a jím podané údaje je nutné zvláště pečlivě zkoumat. Neoznačuje tak žádné konkrétní rozpory mezi výpovědí obviněného [příjmení] a dalšími ve věci provedenými důkazy.

40. Obviněný [příjmení] poukazuje na údajné rozpory mezi některými výpověďmi a ve spojitosti s tím namítá, že rozsudek soudu je nepřezkoumatelný stran hodnocení věrohodnosti důkazů či upřednostnění skupiny usvědčujících důkazů před těmi ospravedlňujícími. V návaznosti na toto tvrzení poměrně stroze odkazuje na jím domnělé rozpory mezi výpovědí svědka [příjmení] a výpovědí jeho a svědkyně [příjmení] [příjmení]. Tuto výhradu již ale nerozvíjí a nespecifikuje, v čem přesně mají spočívat vytýkané kontradikce. Pokud míní opakovat svůj nesouhlas s posouzením duševních schopností poškozené, je na místě uvést, že ani svědkyně [příjmení] [příjmení] nepotvrzovala, že by poškozená byla v takové mentální kondici, aby dokázala chápat smysl finančních machinací, k jejichž realizaci dávala souhlas. Tato svědkyně dokonce sama uvedla, že v poznámce k poškozené jako klientce vedla její banka poznámku, že je zmatená. Krom toho, závěr o špatném duševním stavu poškozené byl založen na více důkazech, jak bylo shora rozvedeno.

41. K námitce obviněného [příjmení] označující hodnocení důkazů ze strany soudu prvního stupně za nedostatečné nebo jeho úvahy jako nepřezkoumatelné je nutné uvést, že se zcela rozchází s realitou. Rozsudek soudu se vyznačuje vysokou podrobností jeho hodnotících úvah, a to jak ve vztahu k důkazům jednotlivě, tak i v jejich souhrnu, s ohledem na vazby mezi nimi, včetně četných explicitních reakcí na dílčí části obhajoby. Ostatně toto se odrazilo i v délce rozsudku dosahující 203 stran, z nichž samy hodnotící úvahy soudu týkající se skutkových zjištění jsou obsaženy na 52 stranách.

42. Pod třetí alternativou dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný [příjmení] namítá neprovedení řady důkazů, které považuje za podstatné pro posouzení jeho věci. Uvádí přitom, že se jedná o tzv. opomenuté důkazy. Nejvyšší soud již na tomto místě uvádí, že o situaci popsanou v uvedené variantě daného dovolacího důvodu se v posuzované věci nejedná. Naplnění této alternativy označeného důvodu dovolání v alespoň formální rovině vyžaduje, aby dovolatel ve svojí argumentaci tvrdil, že:

a) vznesl důkazní návrh,

b) důkaz, jehož provedení bylo navrženo, měl potenciál objasnit rozhodnou skutečnost určující pro naplnění znaků trestného činu, přičemž

c) takto navržený důkaz byl soudem neproveden nedůvodně.

43. K této námitce je nejdříve vhodné uvést, že je v ní zmíněna řada potenciálních důkazů, ale neobsahuje informaci, které z nich obviněný navrhl provést. Jak přitom vyplývá z výše uvedeného rozboru jím uplatněné varianty dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., lze pod něj podřazovat jen situace, kdy bylo provedení nějakého důkazu navrženo a o takovém důkazním návrhu buď nebylo soudem vůbec rozhodnuto, nebo došlo k zamítavému rozhodnutí, aniž by bylo adekvátně odůvodněno. Podobně lze uvést, že pokud obviněný zmiňuje, že jeho důkazní návrhy nebyly soudem zaprotokolovány, tak jen obecně odkazuje na zvukové záznamy z hlavních líčení, aniž by jakkoliv konkretizoval, v jakých hlavních líčeních k návrhům na doplnění dokazování mělo dojít. Vzhledem k popsanému laxnímu přístupu obviněného vedoucímu k nekonkrétní formulaci jeho námitky stran toho, jaké důkazy vlastně navrhoval provést a kdy k tomu mělo dojít, je třeba připomenout, že není úkolem Nejvyššího soudu, aby za dovolatele jím uplatněné námitky nově formuloval nebo ty, které jsou nekonkrétně vyjádřené, domýšlel. To vyplývá již ze skutečnosti, že v dovolacím řízení se neuplatní tzv. revizní princip, a je tudíž na dovolateli, aby v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* (zákony jsou psány pro bdělé; rozuměj: pro ty, kteří dbají o svá práva) co nejpresněji vymezil obsah své argumentace. Dovolací soud totiž není povinen ani

oprávněn sám aktivisticky vstupovat do práva dovolatele určovat zaměření jeho obhajoby uplatněné v mimořádném opravném prostředku.

44. Se značnou dávkou benevolence a za šetření práva obviněného na spravedlivý proces však i přes výše zmíněnou nedostatečnost způsobu vymezení dovolací argumentace Nejvyšší soud uvádí následující. K vadě popsané v třetí variantě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nedojde jen kvůli prosté skutečnosti, že se soud formálním způsobem nevypořádal se vzneseným důkazním návrhem. Nedochází k ní, pokud z kontextu odůvodnění rozhodnutí lze dovodit, že důkazní návrhy byly soudem považovány za nadbytečné, a když současně ve věci nelze shledat deficit z hlediska náležitého objasnění skutkových okolností majících vliv na výslednou podobu meritorního rozhodnutí, resp. skutkových zjištění rozhodných pro právní kvalifikaci skutku. Lze-li uzavřít, že soud rozsah provedeného dokazování důvodně považoval za dostatečný, skýtající spolehlivý základ pro formulaci výrokové části jeho rozhodnutí, nemůže být hovořeno ani o porušení práva dovolatele na spravedlivý proces (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. 6 Tdo 279/2017). Je-li při rozhodování soudu dán jednoznačně vyznívající důkazní podklad pro formulaci závěrů obsažených v jeho odsuzujícím rozsudku, nelze tvrdit, že by navržené důkazy byly rozhodné pro úvahy o naplnění znaků trestného činu a jejich neprovedení bylo nedůvodné, jak požaduje výše označený důvod dovolání.

45. V návaznosti na právě uvedené je vhodné zmínit, co plyne z obou rozhodnutí soudů nižších stupňů. Z bodu 428. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně plyne, že soud nepovažoval další dokazování za přínosné, a to vzhledem k rozsahu již provedeného dokazování, přičemž poukázal na to, že k „... výslovnému dotazu soudu strany před skončením dokazování shodně sdělily, že po provedeném dokazování v hlavním líčení ... dalších návrhů na jeho doplnění nemají“. Tomuto vyjádření odpovídá i protokol o hlavním líčení ze dne 30. 9. 2022 (č. l. 8945). Odvolací soud se zabýval důkazy zmiňovanými dovolatelem a v bodě 43. svého rozsudku uvedl, že tyto, „... důkazy buď nemají přímou souvislost s posuzovaným činem nebo jejich provedení je nadbytečné a neúčelné s ohledem na již provedené důkazy; ostatně ani obžalovaný [příjmení] důkazy výslovně nenavrhuje k provedení...“. Uvedené je potvrzeno i skutečností, že obviněný nevznášel důkazní návrhy ani v rámci veřejných zasedání odvolacího soudu ve dnech 17. 5. 2023 a 19. 5. 2023

(č. l. 9420, 9429).

46. Lze konstatovat, že za daného stavu soud prvního stupně tedy dostatečně vyjádřil nadbytečnost jakéhokoli dalšího dokazování ve věci a dospěl ke zcela spolehlivým skutkovým závěrům. Pokud dovolatel trval na tom, že došlo k ignorování některých jeho důkazních návrhů, které považoval za podstatné pro objasnění skutkových okolností věci, měl případnou nápravu iniciovat návrhem na doplnění dokazování v odvolacím řízení, a svůj postoj jednoznačně vyjádřit i v rámci osobního kontaktu se soudem (v rámci probíhajícího veřejného zasedání), což však explicitně neučinil. Odvolací soud se neprovedenými důkazy, jež obviněný označil ve svém odvolání (avšak bez toho, že by navrhl jejich provedení), přesto zabýval a označil je za nadbytečné a jejich provedení za neúčelné. Při zasazení popsaných specifik projednávané věci do kontextu shora provedeného obecného výkladu k třetí variantě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., resp. problematice opomenutých důkazů a respektování práva na spravedlivý proces, nelze dospět k závěru, že by trestní věc dovolatele byla zatížena jím označenou vadou.

IV. / 2. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř.

47. Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze podřadit námitku obviněného [příjmení] [příjmení], že skutek popsaný ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně nenaplnňuje znaky spolupachatelství trestného činu podvodu. O spolupachatelství se jedná mj., jestliže každý ze spolupachatelů svým jednáním uskutečnil jen některý ze znaků skutkové podstaty trestného činu, jež je pak naplněna jen souhrnem těchto jednání, případně též, když jednání každého ze spolupachatelů je alespoň článkem řetězu, přičemž jednotlivé činnosti – články řetězu

– působí současně nebo postupně ve vzájemné návaznosti a směřují k přímému vykonání trestného činu a jen ve svém celku tvoří jeho skutkovou podstatu.

48. Jednání dovolatele podle popisu skutku spočívalo v tom, že za účelem odčerpání finančních prostředků poškozené zajistil odkup spol. HAUZ, jejímž se následně stal vlastníkem, a této společnosti založil bankovní účet, jehož byl disponentem, a na který bylo posléze možné zaslat podvodně opatřené peněžní prostředky poškozené. Bylo tak přinejmenším článkem v řetězu úkonů nutných a přímo směřujících k naplnění dané skutkové podstaty, neboť bez něj by nebylo možné zrealizovat celou podvodnou operaci a naplnit znak obohacení sebe nebo jiného, jelikož by nebylo zajištěné místo k odvedení daných financí. Obviněný se tak dopouští neakceptovatelné bagatelizace, jestliže namítá, že jeho činnost popsaná ve skutkové větě byla z hlediska naplnění znaků posuzovaného trestného činu zcela marginální a lze v ní shledávat nanejvýš pomoc k trestnému činu. Na rozdíl od účastenství ve formě pomoci totiž ze strany dovolatele nedocházelo jen k usnadnění nebo umožnění spáchání trestného činu, ale jeho jednání bylo přímo součástí podvodného modu operandi. Ve svém důsledku toto jednání vedlo k naplnění znaku vlastního obohacení spočívajícího ve faktickém rozšíření majetku dovolatele, protože došlo k převodu peněz na účet, k němuž měl jako jediný dispoziční oprávnění (viz bod 472. rozsudku soudu). Nehledě na to lze poznamenat, že podvodným jednáním nemusí dojít k obohacení samotného pachatele (či pachatelů), nýbrž i jiné osoby, jejíž totožnost ani nemusí být známa (viz rozh. č. 18/1991 Sb. rozh. tr.).

IV. / 3. K námitkám směřujícím proti výroku o trestu

49. Oba dovolatelé namítají nepřiměřenost jim uložených trestů, přičemž svoje námitky v tomto směru podřazují pod dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. h), i) tr. ř. K tomuto Nejvyšší soud musí nejdříve připomenout, že setrvale judikuje, že na podkladě důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., resp. jeho druhé alternativy, lze výrok o trestu napadat jen z hledisek, která vymezilo rozhodnutí publikované pod č. 22/2003 Sb. rozh. tr. Tedy jen pro jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu. Výrok o trestu tak lze napadat zejména na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. (obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným), který však v projednávané věci ani u jednoho z obviněných naplněn být nemohl proto, že jim tresty byly uloženy v souladu se zákonem (co do druhu trestů, i co do jejich výměry).

50. Vyložený výklad obsahového zaměření zmíněných dovolacích důvodů sdílí i Ústavní soud. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. považuje Nejvyšší soud za vhodné připomenout stále přiměřeně aplikovatelné usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. III. ÚS 2866/07, v němž označený soud uvedl, že, s odkazem na uvedený dovolací důvod lze napadat toliko pochybení soudu týkající se druhu a výměry uloženého trestu v jasně vymezených intencích, tzn. druh trestu musí být podle zákona nepřipustný anebo trest byl uložen mimo hranice příslušné trestní sazby, ať již nezákonným překročením její horní hranice, či nedůvodným prolomením její dolní hranice. (...) S poukazem na citovaný dovolací důvod se (...) nelze domáhat zrušení napadeného rozhodnutí pouze pro nepřiměřenou přísnost uloženého trestu, a to ani za situace, kdyby výrokem o trestu nebyla důsledně respektována ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák. a § 31 odst. 1, 2 tr. zák., která definují účel trestu a stanoví obecné zásady pro jeho ukládání.“ K přezkoumání výroku o trestu z hlediska jeho přiměřenosti lze v dovolacím řízení přistoupit pouze v situaci, kdy je uložený trest ve srovnání se spáchaným trestným činem, resp. s k němu relevantními okolnostmi, tak zjevně neúměrný, že dochází k narušení ústavních práv dovolatele.

51. K otázce přiměřenosti ukládaného trestu odnětí svobody se dále připomíná, že Ústavní soud již v minulosti poznamenal, že při určování výměry v rámci trestní sazby určitého trestu se zpravidla

vychází z poloviny této sazby, jež se následně koriguje oběma směry prostřednictvím kritérií podle ustanovení § 39 tr. zákoníku, zejména s využitím katalogu polehčujících a přitěžujících okolností (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 9/17). Za exemplární trest považuje Ústavní soud disproporční zostření trestní represe (byť i v rámci zákonných hranic trestních sazeb) v individuální či v obecné rovině, tedy ukládání takových postihů, které by před účelem trestu jako spravedlivé zásluhy za spáchaný čin upřednostňovaly účely preventivní, výchovný, zábranný apod. (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 4503/12).

52. Pokud jde o obviněného [příjmení], tak úvahám o druhu a výměře jemu uložených trestů se soud prvního stupně věnoval především v bodě 533. jeho rozsudku. Jako přitěžující okolnosti zohlednil, že dovolatel zneužil svého zaměstnání v bankovníctví a postavení elitního bankéře (ředitele privátního bankovníctví Raiffeisenbank), svých odborných znalostí a kontaktů, přičemž čin spáchal po předchozím uvážení spolu s dalším obviněným, a to vůči své klientce, osobě vysokého věku. Škoda, kterou tak způsobil, přitom 8x převyšuje škodu velkého rozsahu podle § 138 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku. I přes řadu uvedených přitěžujících okolností mu byl vyměřen trest odnětí svobody blízko dolní hranice zákonné trestní sazby, tedy šesti let, ačkoliv mu hrozilo uložení až desetiletého trestu. Uvedená mírnost uloženého trestu odnětí svobody pak byla kompenzována uložením vedlejšího peněžitého trestu (a trestu zákazu činnosti). Uložený peněžitý trest byl z hlediska jeho výměry korigován odvolacím soudem, který se v zásadě shodoval s úvahami soudu prvního stupně, a pouze považoval za odpovídající spíše jeho nižší výměru vzhledem k dosavadnímu řádnému způsobu života obviněného [příjmení].

53. V rámci úvah o výměře peněžitého trestu soud, kromě osobních kvalifikací obviněného, v bodě 533. jeho rozsudku zohlednil, že dovolatel vlastní lukrativní nemovitosti v ČR i v zahraničí, jejichž hodnotu sám obviněný odhadl na 225 mil. Kč, jeho příjem z pracovní činnosti ve výši 360 tis. Kč čistého měsíčně a dalších 200 tis. Kč měsíčně z pronájmu nemovitostí, přičemž v době páčání trestné činnosti měl mít příjem asi 1,6 mil. Kč měsíčně. Obviněný uvádí, že soud argumentoval i majetkem ve vlastnictví jeho rodičů. Pomíjí však kontext dané zmínky soudu spočívající v poukazu, že v době páčání trestné činnosti byl obviněný natolik majetný, že si mohl dovolat svým rodičům koupit nemovitosti v hodně asi 3 mil. EUR. Samotnou výši trestu ale neodvítel od majetku ve vlastnictví rodičů obviněného, k závěru o jeho adekvátnosti totiž mohl dospět již na základě poznatků o finanční situaci dovolatele popsané výše. Nelze tvrdit, jak to činí dovolatel, že by soud prvního stupně či soud odvolací určil danou výměru peněžitého trestu libovolně. Vzhledem ke zjištěním, která vzaly do úvahy, je zjevné, že ze strany odvolacího soudu nedošlo k uložení trestu ve výši odporující ústavně garantovaným právům dovolatele. Samotná skutečnost, že se jedná o vysoký peněžitý trest, neznamená, že lze hovořit o exemplárním trestání, neboť jeho výměra se v předmětné věci odvíjí od rozsahu způsobené škody a značné výše majetku obviněného.

54. Obviněný [příjmení] taktéž namítl nepřiměřenost uložených trestů s ohledem na délku trestního řízení. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva může nepřiměřenou délku trestního řízení obecný soud kompenzovat uložením mírnějšího trestu za současného uznání, že byla překročena přiměřená délka řízení (rozsudek ze dne 26. 6. 2001, Beck proti Norsku, č. 26390/95, nebo rozsudek ze dne 4. 2. 2010, Malkov proti Estonsku, č. 31407/07). Zároveň však z jeho judikatury vyplývá, že volba konkrétního opatření, které je v jednotlivých případech porušení Úmluvy využito, závisí na okolnostech případu a povaze tohoto porušení (rozsudek ze dne 20. 6. 2019, Chiarello proti Německu, č. 497/17).

55. Prvotní je však posouzení, zda lze délku řízení považovat za nepřiměřenou. Ústavní soud k tomu uvádí, že, „posuzování délky řízení a její nepřiměřenosti je otázkou relativní, při níž je třeba zkoumat vztah délky řízení k dalším atributům řízení, jako jsou složitost jeho předmětu, požadavky na provádění dokazování v průběhu řízení, jednání a procesní aktivity účastníků řízení aj. Závěr o tom, zda doba, po níž trvalo konkrétní řízení, je ještě přiměřená či nikoliv, lze formulovat vždy s ohledem na zohlednění těchto faktorů, jimiž bylo řízení bezprostředně ovlivněno“ (nálezy ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04). V podstatě se tak shoduje se závěry judikatury Evropského soudu

pro lidská práva, jehož kritéria jsou složitost případu, jednání obviněných a příslušných úřadů a závažnost případu pro obviněného (viz rozsudek velkého senátu ze dne 27. 6. 2000, Frydlender proti Francii, č. 30979/96). Za počáteční bod pro posouzení délky řízení pak stanovuje okamžik, kdy je obviněný formálně obviněn, nebo kdy je podstatně ovlivněn jednáním příslušných úřadů vůči němu vedeným jejich podezřeními (rozsudek velkého senátu ze dne 17. 12. 2004, [příjmení] a Baadsgaard proti Dánsku, č. 49017/99).

56. V tomto duchu se vyjádřil i odvolací soud v bodě 89. jeho rozsudku, když uvedl, že délka trestního řízení v projednávané věci byla, „... odvislá od náročnosti dokazování, které si vyžádalo četnou a opakovanou mezinárodní právní pomoc, konkrétně z Evropy (Itálie, Švýcarsko, Makedonie, Slovensko), rovněž ze států vzdálených (Mauricius, Hong Kong, Spojené arabské emiráty, Seychelská republika)“. Nadto zmínil, že zapojení zahraničního prvku do páchané trestné činnosti bylo součástí strategie obviněných mající za účel ztížení jejího vyšetřování. Tím spíše tedy nelze hovořit o nepřiměřené délce řízení a zohledňovat ji při ukládání trestů. Správně pak uzavřel, že doba trestního stíhání v případě obviněného [příjmení] trvající 6 let se soudním řízením trvajícím dva roky a celková doba uplynulá od spáchání činu ve výši 8 let rozhodně není nezvyklá pro takto složitou věc. K tomu lze dodat, že na časovou náročnost řízení mělo vliv i množství osob, které se trestné činnosti účastnily čítající 6 obviněných.

57. Obviněný [příjmení] [příjmení] rovněž vznesl námitky směřující proti výroku o trestu, a to konkrétně proti výroku o peněžitém trestu, který shledává v rozporu se zásadou přiměřenosti. V jeho případě se odvolací soud ztotožnil se zjištěními soudu prvního stupně, s tím rozdílem, že jako příléhavý k těmto zjištěním shledal trest o nižší výměře. Soud prvního stupně přitom správně zohlednil, že dovolatel je vlastníkem lukrativní nemovitosti, je vzdělaný, jazykově vybavený a zároveň je partnerem úspěšné advokátní kanceláře, přičemž zmapoval i jeho vysoké osobní výdaje poukazující na jeho finanční schopnost uhradit uložený peněžitý trest (body 411. – 415., 536. jeho rozsudku). Vhodno připomenout, že podle § 68 odst. 4 tr. zákoníku mohou být příjmy obviněného a výnosy z jeho majetku určeny odhadem soudu. Takový postup přichází v úvahu, pokud nelze zjistit přesné majetkové poměry obviněného.

Zejména pak, když k tomuto účelu obviněný neposkytne dostatečnou součinnost, jak tomu bylo i v této věci, když obviněný odmítl učinit prohlášení o majetku. Pro stanovení odhadu možností obviněného uhradit peněžitý trest však byla učiněna dostatečná zjištění, aby nebylo pochyb, že jeho uložením v dané výměře nedochází k rozporu se zásadou přiměřenosti.

58. Obviněný [příjmení] [příjmení] svoji námitku směřuje i k otázce dobytosti uloženého peněžitého trestu ve smyslu § 68 odst. 6 tr. zákoníku. Námitka zřejmě nedobytnosti uloženého peněžitého trestu (§ 68 odst. 6 tr. zákoníku) odpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. v jeho první alternativě, tj. že byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. 7 Tdo 702/2017). Obviněný v rámci svojí argumentace nepatřičně slučuje částku, kterou je společně a nerozdílně s obviněným [příjmení] povinen uhradit na náhradu škody poškozené, a částku, kterou má zaplatit na peněžitém trestu. Tímto se snaží vyvolat dojem o přehnané výši peněžitého trestu. Ten mu však byl uložen v celkové výši 5 mil. Kč, což vzhledem ke zjištěním o finanční situaci dovolatele popsáním výše, nepředstavuje částku zřejmě nedobytnou, o čemž svědčí i skutečnost, že obviněný již relativně velkou část tohoto trestu splatil (č. l. 9855a, 9860, 9883, 9896, 9912). K nerespektování § 68 odst. 6 tr. zákoníku, v důsledku čehož by byl obviněnému uložen nepřipustný druh trestu, tak nedošlo, a jeho námitka v tomto ohledu je tudíž zjevně neopodstatněná.

IV. /4. K námitkám nepodřaditelným pod jakýkoliv důvod dovolání

59. Obviněný [příjmení] [příjmení] ve vztahu ke kvalitě dokazování namítá, že soud prvního stupně sám prováděl i důkazy v jeho neprospěch, jejichž provedení obžaloba nepožadovala. V tomto vidí porušení zásady objasňování skutečností svědčících jak ve prospěch, tak v neprospěch obviněného. Tuto linii svojí argumentace hlouběji nerozvíjí. Nejvyšší soud tudíž připomene, že soudy mají

v souladu se zásadou vyhledávací ukotvenou v § 2 odst. 5 tr. ř. úřední povinnost z vlastní iniciativy vyhledávat a provádět důkazy tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Ačkoliv v soudní fázi trestního řízení je povinností státního zástupce dokazovat vinu obviněného, nezbavuje to soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro jeho rozhodnutí. Výsledkem takového postupu samozřejmě může být provedení většího množství usvědčujících důkazů, což však neznamená, že ze strany soudu došlo k tendenčnímu vedení řízení preferujícím obžalobu ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/07, ale může se jednat o výraz skutkového stavu věci. Takové posouzení je odvislé od kvality procesního postupu soudu jako celku. Dokazování bylo v předmětné věci provedeno velmi komplexně, přičemž nelze shledat, že by strana obžaloby v soudním stadiu trestního řízení trpěla důkazní nouzí, kterou by se soud sám snažil aktivisticky napravit, o čemž svědčí již poměrně vyčerpávající návrhy na provedení důkazů obsažené v podané obžalobě. V projednávané věci tak nelze tvrdit, že by postupem soudu, který popsal dovolatel, docházelo k porušení jakékoliv zásady trestního procesu, naopak jednalo se o jejich naplňování.

60. Nelze přisvědčit ani poměrně lakonické zmínce obviněného [příjmení] [příjmení] o tom, že měla být porušena totožnost skutku v porovnání mezi jeho vymezením v obžalobě a jeho popisem v rozsudku soudu prvního stupně. Pokud tímto brojí proti jím domnělému porušení zásady obžalovací, je třeba uvést, že za totožný lze považovat i skutek, jehož okolnosti nejsou popsány naprosto stejně v obžalobě a v odsuzujícím výroku. Postačí shoda mezi podstatnými skutkovými okolnostmi. K zachování totožnosti skutku dochází mimo jiné v situaci, kdy existuje úplná shoda v jednání při rozdílném následku, nebo kompletní shoda v následku při rozdílném jednání. Případně též, kdy je jednání nebo následek alespoň částečně shodné, pokud se jedná o shodu v zásadních okolnostech majících vliv na posouzení jednání nebo následku z hlediska právní kvalifikace. V předmětné věci přitom existuje naprostá shoda mezi obžalobou a výrokem o vině, co se týká následku spočívajícího ve způsobení škody velkého rozsahu a částečná shoda v jednání spočívajícím v tom, že obviněný [příjmení] [příjmení] opatřil a poskytl místo, kam peněžní prostředky poškozené vyvést a podvodně se jich tak zmocnit (spol. HAUZ a bankovní účet, který jí za tímto účelem založil). Soudem byl popis jednání dovolatele pouze upřesněn stran rozdělení rolí mezi ním a obviněným [příjmení]. Výše popsaná podstata jeho jednání však vyplývá jak z obžaloby (č. l. 3393, 3394), tak z rozsudku soudu prvního stupně.

61. Obviněný [příjmení] vznáší rovněž námitku porušení zásady bezprostřednosti, neboť soud prvního stupně vycházel z výpovědi svědka [příjmení], který podával informace zprostředkované od [příjmení] [jméno]. I v případě, že by všechny informace podané svědkem [příjmení] byly pouze zprostředkované povahy, jednalo by se stále o procesně přípustný důkaz, přesněji řečeno důkaz odvozený. Podstatnou zásady bezprostřednosti v jejím obecném vyznění je, že soud musí rozhodovat na základě přímo před ním provedených důkazů a pokud možnost čerpat důkazy z pramene zjišťované skutečnosti nejbližšího. Pojem bezprostřednosti však neznamená, že by každý pramen důkazu, z něhož je v rámci konstrukce skutkových závěrů vycházeno, musel mít nezprostředkovaný vztah ke skrze něj objasňovaným otázkám. Za důkaz může totiž sloužit vše, co má potenciál přispět k objasnění věci (§ 89 odst. 2 tr. ř.), pokud to neodporuje pravidlům přípustnosti důkazů (z hlediska způsobu jejich opatření, provedení atd.). Případná slabina důkazů odvozené povahy nespočívá v obecné procesní nepřípustnosti, ale v jejich možné nízké vypovídající hodnotě ve srovnání s důkazy originálními. O porušení zásady bezprostřednosti by se mohlo jednat až v situaci, kdy by soudy měly k dispozici řadu důkazů, resp. jejich pramenů, blízkých zjišťované skutečnosti, ale nedůvodně by preferovaly důkazy této skutečnosti vzdálenější, jelikož odpovídají jimi preferované verzi skutkového děje či jiné dokazované okolnosti. V předmětné věci ovšem již vzhledem k rozsahu a důkladnosti provedeného dokazování nelze na základě provedení jednoho důkazu odvozené povahy konstatovat porušení zásady bezprostřednosti.

IV. / 5. K otázce porušení základních práv obviněných

62. Oba dovolatelé se domnívají, že v posuzované věci došlo k porušení jejich práva na spravedlivý proces, a to zejména skrze výhrady skutkové, resp. i obecněji procesní povahy a opakované námítky, podle kterých neměly být vypořádány jednotlivé aspekty jejich obhajoby. K tomu je třeba poznamenat, že právo na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 a násl. Listiny (resp. čl. 6 odst. 1 Úmluvy) není možno vykládat tak, že by zaručovalo úspěch v řízení či právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám obviněných. Zmíněným základním právem je zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy. V tomto kontextu lze stran otázky kompletnosti toho, jak se soudy vypořádaly s výhradami obviněných, připomenout, že není vyžadováno, aby se jim dostalo detailní odpovědi na každou vznesenou námitku. Pro náležité vypořádání se s námitkami obviněných je důležité především posouzení, zda ucelený komplex úvah soudů obsažený v odůvodnění jejich rozhodnutí nenechává místo pro pochybnosti o skutkové i právní přijatelnosti jejich závěrů. V uvedeném směru lze odkázat i na judikaturu Ústavního soudu, konkrétně např. na jeho usnesení ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2947/08, v němž poukázal na to, že i Evropský soud pro lidská práva zastává stanovisko, že soudům adresovaný závazek, plynoucí z čl. 6 odst. 1 Úmluvy, promítnutý do podmínek kladených na odůvodnění rozhodnutí, „nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument“ a že odvolací soud, se při zamítnutí odvolání v principu může omezit na převzetí odůvodnění nižšího stupně“ (např. věc *García proti Španělsku*). Ve smyslu argumentu a *minori ad maius* je uvedené tím spíše aplikovatelné pro dovolací řízení se striktně vymezenými dovolacími důvody, a to při zjištění, že soudy nižších stupňů již shodným námitkám věnovaly dostatečnou pozornost.

63. Ani jeden z dovolatelů nepředstavil ve svém mimořádném opravném prostředku argumenty vymykající se běžným výhradám odvolacím. Jejich námítky byly přesvědčivě vyvráceny jak komplexními úvahami soudů nižších stupňů, tak i jejich četnými explicitními reakcemi na dílčí části prezentované obhajoby. Vyplývá to i z výše poskytnutého výkladu k uplatněným dovolacím námitkám, které se vykazují především nesouhlasem obviněných se závěry soudů založeným na vytrhávání jednotlivých poznatků z rozsáhlého komplexu jejich souvislostí, deformací či zlehčováním některých soudy učiněných zjištění a následným tvrzením o porušení jejich základních práv, jelikož soudy nerozhodly způsobem vyhovujícím dovolatelům. Argumentace popsaného charakteru nemůže být podkladem pro tvrzení o porušení práva na spravedlivý proces či jiného základního práva obviněných.

V.

Způsob rozhodnutí

64. Z uvedeného hodnocení dovolání obviněných plyne, že jejich námítky podřaditelné pod dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř., byly shledány neopodstatněnými. Zároveň nebylo shledáno ani porušení jejich základních práv. Vzhledem k tomu Nejvyšší soud o dovolání obviněných rozhodl způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., podle něhož Nejvyšší soud dovolání odmítne, jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné.

65. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o těchto mimořádných opravných prostředcích v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož (v) odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí. S ohledem na uvedené považuje dovolací soud výše vyložené vypořádání dovolacích námitek obviněných za více než dostačující.

Poučení:

Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

Brno 16. května 2024

JUDr. Ivo Kouřil
předseda senátu